

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Черкаський державний бізнес-коледж

Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції

«ЕКОНОМІКА, ОСВІТА, ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ІМПЕРАТИВ РОЗВИТКУ»

16-17 жовтня 2019

www.csbc.edu.ua

Економіка, освіта, технології в контексті глобальних трансформаційних імператив розвитку: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Черкаси, 16-17 жовтня 2019 р. / [Куклін О.В., Дьякон Р., Карманнік Р.В.]. — Черкаси.: ЧДБК, 2019. — 310 с.

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції висвітлюють широкий спектр теоретичних і практичних питань розвитку економіки, освіти та ІТ-технологій в Україні. Детально розглядаються основні тенденції розвитку економіки, освіти та ІТ-технологій на основі формування конкурентоспроможних адаптивних систем оцінки потенціалу вітчизняних підприємств, закладів вищої освіти. Окрему увагу приділено проблемам регулювання економіки в кризових умовах господарювання. Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів економічних спеціальностей, слухачів бізнес-шкіл, інститутів підвищення кваліфікації, спеціалістів з економіки, освіти та ІТ-технологій.

Наукові редактори: Куклін О.В., директор ЧДБК, д.е.н.; Дьякон Р., д.е.н., професор; Азьмук Н.А., к.е.н., Гмиря В.П., к.е.н., доцент.

Технічні редактори: Гмиря В.П.

Автори опублікованих матеріалів та наукові керівники несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, імен власних та інших відомостей.

Рекомендовано до друку Вченою радою Черкаського державного бізнес-коледж Протокол №02-19/20 від 24 жовтня 2019 року

ОРГАНІЗАТОРИ МІЖНАРОДНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Співголова Куклін Олег Володимирович, професор, доктор економічних наук, кандидат педагогічних наук, директор Черкаського державного бізнес-коледжу, член Наглядової Ради Агенції регіонального розвитку Черкаської області, проектний менеджер Програми малих грантів громадської дипломатії уряду США – «Освіта» в Україні.

Співголова Дьякон Роман, академік, професор, доктор інженерних наук, президент Вищої школи менеджменту інформаційних систем, м. Рига, Латвія

Співголова Карманнік Роман Володимирович, директор Департаменту регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Україна

Члени оргкомітету:

Азьмук Надія Анатоліївна, кандидат економічних наук, заступник директора Черкаського державного бізнес-коледжу, член Регіональної ради підприємців Черкаської області, Україна

Дьякон Деніс, доктор економічних наук, професор Вищої школи менеджменту інформаційних систем, м. Рига, Латвія

Верденхофа Ольга, доктор економічних наук, асоційований професор Вищої школа менеджменту інформаційних систем, м. Рига, Латвія

Каленюк Ірина Сергіївна, доктор економічних наук, професор, директор НДІ економічного розвитку ДВНЗ "Київський національний економічний університет», Україна

Пустовійт Роберт Фрідріхович, доктор економічних наук, професор кафедри економіки, підприємництва та маркетингу Черкаського державного бізнес-коледжу, Україна

Захарова Марія В'ячеславівна, доцент, кандидат технічних наук, Черкаський державний бізнес-коледж, Україна

Гмиря Вікторія Петрівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, Черкаський державний бізнес- коледж, Україна

Economy	84
Здір В.А. Шерінгова економіка: сучасний стан та тенденції її	
розвитку	87
Kryvoruchko M. The Kleptocratic Economy as an Institutional	
Challenge for European Integration	91
Петрова О. Аналіз тенденцій розвитку продовольчих	
торговельних мереж в Україні	94
Скорик М. Основні пріоритети економічного розвитку Україн	И
в контексті геополітичних тенденцій	98
Обривкіна Т. Захист права інтелектуальної власності в умовах	(
євроінтеграції	102
Фімяр С.В. Динаміка структури світового ринку енерго-	
ресурсів	105
Хлєбнікова Н.Б. Маркетинговий аудит: проблеми термінологі	ï
та практичного застосування	109
Marina Celika, Julija Galkina, Žanna Kļeščevņikova Problems	
of improving the market mechanisms to regulate educational	
services	113
Гнатюк О. Оцінка рівня еколого-економічної безпеки	
підприємств: підходи та особливості	117
Melnyk O. Development of the Theory of Formation of the	
Fundamental Value of the Enterprise	120
Yarmolenko V Agriculture: State, Problems and Prospects	123
Боровик Т.М., Руденко А.Ю. Вимоги ринку праці до фахівця	В
умовах глобалізації	128
Волощенко О., Руденко А. Методика «CASE STUDY» як	
основний елемент практичної підготовки фахівців сфери	
маркетингу	132
Коваленко Н.О. Макродисбаланси – як елемент перешкоди	
	135
Лядовська Т., Напрями вдосконалення кадрової політики	
підприємства в євроінтеграційних умовах	139
Лазарєва О.В. Професійна підготовка землевпорядних кадрів	
для системи управління земельними ресурсами	143
Субочев О.В. Слабкі та сильні сторони доктрини	
ісламських фінансів	147
Юркевич О.М. Можливості та загрози доктрини ісламських	
	152

Ivashkovskaya, M. Kudina, O. Mendrul, L. Frolova, Lisnichenko, K. Ryabikina, N. Shevchuk. If we talk about the factors of formation of fundamental value in the terminology of capital, then the traditional aspect of the study is the categories: financial - not financial capital; equity - loan capital; fixed assets - working capital - intellectual capital. The logic of factor study of value comes down, as a rule, to its valuation on the basis of financial indicators, which is quite understandable from the point of view of further management of such types of capital and factors of value formation.

References

- 1. Кудина М. В. Теория стоимости компании : монографія. Москва, 2010. 368 с.
- 2. Лісніченко О. О. Управління вартістю підприємства: оцінка та формування : автореф. дис. ... канд. екон. наук. Харків, 2014. 20 с.
- 3. Рябикіна К. Г. Ефективність управління капіталом підприємства підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук. Кривий-Ріг, 2015. 20 с.
- 4. Фролова Л. В., Лісніченко О. О. Управління вартістю підприємства : монографія. Кривий Ріг, 2015. 290 с.
- 5. Шевчук Н.В. Вартість як критерій ефективності управління підприємством. Економічний часопис XXI. Науковий журнал. 2014. № 5-6. С. 68-71.
- 6. Шевчук Н.В. Фундаментально-вартісний підхід в контексті обгрунтування стратегічних рішень на підприємстві. Стратегія економічного розвитку України. 2015. № 36. С. 147 155.

Yarmolenko Vitalina – PhD student, Kherson State Agrarian University Kherson, Ukraine

Agriculture: state, problems and prospects

In the conditions of protracted political and economic crisis, devaluation of the national currency, groundless state policy and a

number of other factors led to a violation of the effective functioning of the economic system of Ukraine. Under these conditions, stabilization of the situation can be achieved through the development and quality functioning of agriculture, which will provide solutions to the issues of improving its food and financial security [1]. Today, agriculture is a promising branch of the country's economic development. But at the same time it is one of the most risky, because the success of the industry depends largely on weather conditions. The prices of agrarian products are constantly increasing, so the loss or lack of harvest leads to significant material damage to producers and leads to loss of benefits. Ukraine's accession to the WTO in 2008, the launch of the free trade zone with the European Union in 2016 sets new requirements for agricultural products, requires the creation of a more competitive environment in the country. Reliable protection of producers of agricultural products from risks provides insurance [2].

Agroinsurance, according to Yu.V. Samoylyk is a "kind of civil law relationship in protecting the property interests of individuals and legal entities involved in agricultural production in the event of certain events (insurance cases) identified by the insurance contract or current legislation." According to her, the essence of "agri-insurance" consists in "compensation of losses of an agricultural producer caused by the influence of foreign economic instruments and adverse natural and climatic conditions responsible for this person" [3, p. 345-354]. O.V. Kravchuk interprets agricultural insurance "... as a combination of measures to protect property interests of citizens, organizations and institutions engaged in agricultural activities in the event of certain events at the expense of insurance reserves organized by specialized insurance state and non-state structures" [4, p. 85-91].

The system approach to insurance of agrarian risks was made by adopting the Law of Ukraine "On Stimulation of Agricultural Development for the Period 2001-2004" [5]. An important stage in the development of the system of insurance of agricultural risks was the adoption in 2004 of the Law of Ukraine "On State Support to Agriculture in Ukraine" [6], in which the insurance procedure was significantly regulated and the allocation of the State Budget funds to reduce the cost of insurance premiums (fees) paid subjects of the

agrarian market. The main purpose of this instrument is to create a more favorable environment for the financing of agriculture by banks

For the first time the state budget funds under the Program of cheaper insurance payments were allocated in 2005, in the amount of 54 million USD, in 2006 - 10 million UAH, in 2007 - 50 million UAH, in 2008 - 200 million UAH. In 2008, due to the fact that the level of utilization of funds under the program was low, out of the anticipated expenditures of 200 million UAH, 111.3 million UAH were directed to other agrarian support programs. Under the program of subsidized insurance, UAH 88.7 million was left, of which UAH 60.1 million was used, and the payables arrears, which arose as of January 1, 2009, amounting to UAH 12.2 million, were settled.

To protect the property interests of agricultural producers and to ensure the further development of agriculture, insurance is used as one of the most important areas of state agricultural policy. The main objective of insurance in the agrarian sector of the economy is to stabilize production by compensating losses as a result of adverse events, which can not be predicted in time and space.

The whole set of risks that arise in agriculture can be divided into four groups, which are presented in Table 1.

Table 1

Main types of risks in the activities of agroindustrial enterprises

*

Types of risk	Forms of influence	Negative impact
Natural	Natural-erosive processes	Lack of agricultural products due to adverse weather conditions
Technogenic	Physical and chemical pollution of soils, the use of mineral fertilizers and pesticides is not in accordance with norms, soil contamination with pesticides, fuel and lubricants, waterlogging and wind saltiness of land and increase production of	Deterioration of soil quality and reduced yields of environmentally friendly products

	energy inputs	
Anthropogenic	Water and wind erosion, deterioration of soil structure, mechanical damage and soil compaction, constant impoverishment of humus and nutrients	Soil degradation, loss of soil cover, reduction of nutrients in the soil and disturbance of natural balance.
Radiation	Ionizing radiation of radiation materials in the environment	the distribution of radioactive materials to agricultural products, which leads to a decrease in its quality or makes it unsuitable for use
Ecological and economic	Use of ecologically dangerous technologies in the process of production of agricultural products	Reducing the quality and competitiveness of agricultural products

^{*} According to [7]

Problematic issues that complicate the development of the agrarian insurance market are:

- 1) from the side of agricultural producers: low level of awareness about the need to use insurance services; insufficient financial capacity, which does not allow to buy insurance services; lack of trust in insurers (in general, to insurance).
- 2) on the part of insurance companies: the imperfection of insurance products and services; absence of compulsory insurance, providing financial support to agricultural producers; complexity and opacity of insurance contracts; complexity and non-transparency of procedures for obtaining compensation; the limited and imperfect existing insurance services and the absence of insurance products that would satisfy different categories of producers; high cost of insurance; cases of inappropriate behavior of individual insurance companies (implementation of fictitious insurance); insufficient interest of insurance companies in the proper development of agroinsurance in Ukraine; lack of skilled personnel in the state of

insurance companies that understand the particularities of agriculture.

At the same time, active political activity around agrarian insurance puts financial security in the development of agriculture in conditions of certain legislative uncertainty. For example, WTO policy implies a reduction in state support in certain aspects of economic activity, which worsens competitive conditions for potentially economically weak business entities. Instead, I note the broad lobbying measures of the "green basket", namely subsidizing the system of agricultural insurance, the prevention of contamination and the fight against plant pests and other measures [8]. Stimulating investment in agricultural production can actively encourage the flow of capital into the industry, and therefore requires the introduction of insurance, as an active element of protecting financial resources and ensuring the financial security of all participants in the process [9].

Consequently, given that agriculture is highly risky, the issue of using crop insurance as a method for reducing future loss of benefits is relevant and timely [2]. For agrarian enterprises, insurance should become an effective financial and economic tool for protecting the peasant's property interests during the production and processing of agricultural products. Further development of agricultural insurance should be aimed at creating favorable and safe conditions for doing business with all participants in the agrarian market, which involves the distribution of risks between agricultural producers, processing enterprises, banks, insurance companies and the state.

References

- 1. Tanklevskaya N.S. Fundamentals of the financial security of the functioning of agriculture as a basis for economic development of the country. Scientific Bulletin of NUBIP of Ukraine. Series: economics, agrarian management, business. Kyiv, Kyiv, 2015, p. 222. Pp. 15-20
- 2. Tanklevskaya N.S., Yarmolenko V.V. Trends in the development of insurance of agricultural crops in Ukraine. Scientific herald of Uzhgorod University. The series "Economics". 2018. Vip.1 (51). P.381-386
- 3. Ostapenko O.M. The purpose of the category "agricultural insurance". Modern problems and ways of their solution in science,

transport, production and education. 2012. №29. URL: http://www.sworld.com.ua/konfer29/826.pdf

- 4. Kravchuk O.V. The formation of agrarian insurance: world and domestic experience. Bulletin of the Sumy National Agrarian University. Sir "Finance and Credit". 2011. № 2. S. 85-91.
- 5. On Stimulation of Agricultural Development for the Period 2001-2004: Law of Ukraine of 18.01.2001 p. No. 2238-I. Government Courier. 2001. No. 32. P. 10
- 6. On State Support to Agriculture in Ukraine: Law of Ukraine dated 24.06.2004 p. No. 1877-IV. Accounting in agriculture. 2004. No. 21. p.21.
- 7. Demya D.I., Vilenchuk O.M., Demyanyuk IV Insurance services: teaching. manual / per unit edit Demi D.I. [3rd form, stereotyped]. K.: Alerta, 2017. S. 526.
- 8. Zaletov O.A. Insurance in Ukraine. Kiev: MA "BeeZone", 2002. 452 p.
- 9. Gudz O.E. Insurance of agro-risks and directions of development of agro-insurance in Ukraine. Economy of agroindustrial complex. 2006. No. 8. pp. 72-76.

Боровик Т.М., Руденко А.Ю. Черкаський державний бізнес-коледж, Україна

Вимоги ринку праці до фахівця в умовах глобалізації

В Україні як і в Європі дуже велика кількість дорослих громадян не має мінімального рівня необхідних навичок для успішної участі в соціально-економічному житті. Причинами цього є раннє закінчення школи, неуспішність в молодому віці, невідповідність раніше отриманих знань вимогам ринку, а також низька залученість до навчання в дорослому віці. В Греції, Італії та Іспанії третина громадян працездатного віку продовжують навчатися.

Сучасна освіта в Україні – це постійний триєдиний виклик: освітній заклад-здобувач освіти-працедавець. Ринок праці досить мінливий і вимогливий до шукачів роботи, і,